

Székely-Benczédi Endre

Megsárgult, füstös papíron...

Sokáig olyannak képzeltem az erdélyi magyar költészetet, mint egy széles folyót. Hol szelíd nyugalommal halad valamiféle cél felé, hol zavaros, sietős, váratlan örvényekkel, csónaktörő hulladékkal tele, alig észrevehető gátakkal szabályozott. Tiszteltem és csodáltam azokat a fiatal költőket, akik a középén „evezték” — ők alkották a Forrás-nemzedéket. Szerettem volna közéjük tartozni, de másként sikerült. Valahányszor „belegázoltam” abba a Folyóba, annyiszor „sodródtam” partra. Azóta sem tudok „úszni”.

Igen, vannak „füstbe ment” versek. Képtelenség lenne megszámlálni őket. Nagy valószínűséggel nem is kár értük, de sajnálom mégis, hogy dicstelen véget értek. Vannak „meg sem született” versek is. Sokszor előfordult, hogy megtett egy gondolat, szeretett volna verssé formálódni, de valami közbejött, és nem ölthetett írásban is testet. Maradt a hangulata, s talán néhány „szálka” a tudatalattiban. Néhány későbbi versben „találkoztam” velük, és rájuk ismerem.

Gyűjtögető típus vagyok. Középiskolás koromban a szerelem és az unalmas szilenciumok készítettek írásra. Mindannyian felsorakoztak egy füzetbe, és végül „így keltek útra” valamerre. Nem hiányoznak.

Később papírlapokra írtam. Volt köztük minden. Kész versek, csírák, töredékek. Sokan közülük nyomtatásban is életre keltek. Csak ezek maradtak meg. Egy nagy halom kézirat — minden válogatás nélkül — a szekuritáté „gyűjteményében” landolt. Akkoriban súlyos csapásnak éreztem, és kb. 10 évig nem írtam valódi verset. Kezdtem azzal vigasztalni magam, hogy legalább egy-két olvasójuk biztosan akadt.

Miközben „világok szaladtak el” bőröm felett, gyúlt bennem a mondanivaló. Írtam magamnak, magamért. A nyolcvanas évek közepén jártunk már, amikor ismét megpróbáltam belegázolni abba a képzeletbeli „Folyóba”. Segített Székely János. Sok versem jelent meg az *Igaz Szóban* és az *Ifjúmunkásban*. 1989 nyarán kötetbe (ill. halomba) szedtem, amit jónak láttam. Írtam tovább. A fordulat után visszaküldték a Kriterion kiadótól azzal, hogy felgyűltek a kéziratok, nagy az adósságuk stb. Azok a versek is megmaradtak, de gyakorlatilag mégis „füstbe mentek”. Megöregedtek, súlyukat veszítették. Most ott porosodnak az egyik szekrény alján. Sárgul a papír is, amire írtam.

Ismét eltelt tíz év. Új versek születtek. Új tervek, új sikerek, és közben új kudarcok. Kiábrándulások is. Nem kellett feltennem magamnak a kérdést: „Miért írok?” Csak! Most is. Nem vagyok hivatásos irodalmár. Költőnek is Bölöni Domokos nevezett először. Az ő támogatása, bátorítása és őszinte barátsága nélkül talán én is „füstbe mentem” volna. Hiszem, hogy a magamfajta kaszton kívülnek szüksége van a sikernek számító nyilvánosságra és a kudarcként átélt visszautasításokra. Mindkettő ösztönző lehet, ha az embernek van belülről fakadó mondanivalója. Néhány éve már nem számít, hogy a leírt versnek mi lesz a sorsa. Füzetbe írok, bőven van hely áthúzásokra, javításokra. Amelyik tetszik, azt lapra tisztázom, a többi vagy töredék, vagy csíra, vagy csak ötlet marad.

Gyakran visszalapozok, újraolvasom őket, és néhányat újraírok, átírom, amit már másként gondolok. Mondhatnám, hogy ezek az „újrahasznosított” versek. Szerintem nem szabad veszni hagyni a félkész vagy töredéknek számító ötletet. „Ínséges” időben elő lehet venni, s talán mégis értékkeé válhatnak. (Valamikor.)

2015

Nem születnek bennem

otromba mondatok, kihaltak
a sértőnek számító szavak,
mert hiányod fájni kezdett,
és mindennél makacsabb.

Tested melegét érzem
ujjaimban, de kihűlt a szoba.
Szememet sérti a fény,
egyetlen árnyék sem tiéd.

Napközben nem vagy közel,
de kellenél.

Éjszakáim szelídebben bánnak
emlékkel és vággyal, mint
az érinthető tárgyak, ha ébredek,
s a hajnal messze még...

Egyszer volt...

Már nem emlékszem,
mikor tűnt el
az üveghegyi barlang,
ahol hallgatni tudtunk
hatalmasat.

Nem árthattak a csendnek
váratlan neszek,
csak simogató mozdulat
született, nem örökélet,
nem ígéret,
de sokáig tartott a pillanat
azon a mércén,
amit az embernek
szabott a test.

Ez a hét is

...nélküled ment.
Nem történt semmi különleges.
A környéken nem született,
nem halt meg senki. Földrengés
nem volt, tűz nem ütött ki.
Egyedül fáztam, mert havazott
közben, és a napkelte hideget
hozott.

...alkonyatig csak reményt
melegítettem a tenyeremben.

Leheltem rá párát, hogy
melegbe rejtsem.

...és képzeld el, hogy a szívem
fölött hordtam a telefont.

Meg sem rezzent. Túrte, ahogy
várakozás közben a hátlapján
dobogok.

Nem venném zokon

ha Múzsám fojtogatna.
Elfogadnám a szeretet jeleként
az élet és a fulladás közötti
lebegést.

Nem tudom még, hogy milyen
a képzelet és a valóság határa,
melyiké, melyik irányban
lesz a szebb, ha választani kell?

Ha valóban létezik határ,
a két világ közül a Múzsza
melyikbe csábít? Mi lesz,
ha egyikben biztosan nincs
jelen, s én véletlenül
pontosan abban keresem?

Kerestelek sátrad alatt

Egy hajdani május
adott rád Aranyruhát.
Magadon hagytad,
akárhogy tombolt a Nyár.

Simogató ujjak kerestek
sátrad alatt...

Aztán az Ősz szabott
egy másikat, díszesebbet,
és éretté tett a dísz alatt.

Begyűjteném a szavaidat

Köszönöm a meg nem történt
beszélgetést. Utólag nem kell
megbánnom egyetlen szót sem
a visszanyelt mondatokban.
Azokat sem, amiket a tükör előtt
mondtam — hangosan.

Te másfajta zenét hallgatsz,
nem azt, amit én dúdolnék,
ha pokoli csend van, s csak a te
hangod fordítaná vissza az időt
egy újszülött pillanatban.

Teljesen mindegy, hogy a telefont
bűvölöm-e, vagy a félig nyitott ajtót,
lassan elhagy a képzelőerőm,
mint hegyek csúcsát a felhők,
és nem tudom kitalálni,
merre tartanak, de imádkozom:
ne arra, amerre te vagy.

Nem érzem sehol a jelenléted.
Beleolvadtál egy névtelen valamibe,
és odaveszett a hangod,
tele visszavonhatatlan mondatokkal;
de begyűjteném a szavaidat,
ha szétszóródtak, mint a pitypang
magjai a szélben, s valahol
a közelemben fognának talajt.

Esernyős kesergő

(Lírasírató)

Kedvesem képes
egyetlen esernyővel
megölni a lírát.

Napsütésben
árnyékba borítja
vele az arcát,
és kirekeszt.

Borús időben kedvesebb
az esernyő nyele,
mint az én kezem.

Záporban hárman
rohanunk fedél alá:
az esernyő, én,
és a kedvesem.

Villámláskor
szentéllyé válik a szeme,
de nincs időm
imádni őt.

Esernyője pontosan
akkor koppan a betonon,
amikor mennydörög.
